

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АРТ-ТЕРАПІЯ ТА САМОДОПОМОГА В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»**



Ступінь освіти - перший бакалаврський

Спеціальність - 231 Соціальна робота

Освітня програма- соціальна та молодіжна робота

Тривалість викладання - 1,2 чверть

Кількість кредитів - 4 кредити ЄКТС (120 годин)

(120 годин)

Заняття:

лекції:

2 години на тиждень

практичні:

2 години на тиждень

Мова викладання

українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Кафедра, що викладає:

Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)



Викладач:

Хожило Ірина Іванівна

д.держ.упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка

E-mail: Khozhylo.I.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

У сучасному світі, який характеризується, з одного боку, значною турбулентністю суспільного розвитку, а з іншого боку – необхідністю досягнення Глобальних цілей соціального, економічного та екологічного балансу, надзвичайно актуальними постають питання здобуття нових знань та професійних компетентностей універсального змісту. Значущість цього постулату надзвичайно актуалізується в умовах ведення загарбницької війни на території української держави. Тому призначенням навчальної дисципліни «АРТ-терапія та самодопомога в соціальній роботі» є формування належного рівня знань та компетентностей з метою підтримки методами АРТ-терапії різних категорій та верств населення, які стали жертвами війни. Особливу актуальність у виборі студентів саме цієї навчальної дисципліни має те, що майбутні фахівці-професіонали у сфері соціально-молодіжної роботи будуть у перспективі працювати в умовах повоєнної відбудови України, а значить ще довго їх клієнтами будуть жінки, діти та молодь, особи старшого віку, які очікують соціальної допомоги та підтримки в стилі АРТ.

Під час вивчення цієї дисципліни Ви структуруєте знання про систему організації надання АРТ-терапії, яка активно застосовується в зарубіжних країнах в рамках реабілітаційних програм для різних вікових груп населення та для осіб з особливими потребами; дізнаєтесь про найбільш ефективні методи АРТ-терапії в умовах дії правового режиму воєнного стану. У Вас буде можливість проявити свої здібності в техніках АРТ на рівні індивідуальної та групової роботи.

2. Мета та завдання курсу

Мета навчальної дисципліни «АРТ-терапія та самопомога в соціальній роботі» – формування у спеціалістів сфери соціально-молодіжної роботи компетентностей на основі отримання сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок організації здійснення АРТ-терапії для окремих соціально-вікових груп, зокрема, для інвалідів та інших категорій осіб з обмеженнями життєдіяльності, а також осіб при зміні їх соціального статусу, з метою їх соціалізації, адаптації та інтеграції у суспільство.

Завдання курсу:

- **знати і розуміти:** сутність теоретичних підходів та соціально-орієнтованих практики в реалізації програм проведення АРТ-терапії у соціально-молодіжному середовищі;
- **вміти:** самостійно аналізувати явища та процеси, що відбуваються у соціальній сфері на сучасному етапі, зокрема, за напрямком організації та застосування технік АРТ-терапії на засадах теоретичного опрацювання навчально-методичного комплексу, проведення діагностики та вибору оптимальних підходів в стилі АРТ для різних категорій населення, з обґрунтуванням індивідуального та групового формату їх реалізації в практиці соціально-молодіжної роботи.

Дисципліна викладається в 1-му семестрі на третьому році навчання відповідно до навчального плану, тому додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Вивчення курсу ґрунтуються на базових знаннях, отриманих з вивчених дисциплін за попереднім рівнем освіти.

3. Результати навчання

- виокремлювати характерні пріоритети кожного виду АРТ-терапії в залежності від індивідуальних чи групових запитів клієнтів;
- продемонструвати розуміння сутності теоретичної й практичної складової здійснення соціальної підтримки на засадах АРТ; дотримання організаційних принципів її надання різним віковим групам населення (доросле/дитяче населення); вміння аргументувати та обґрунтувати, публічно доводити авторську позицію;
- приймати практико-орієнтовані рішення для покращення соціального добробуту та соціального самопочуття в межах АРТ-простору місцевої громади в сучасних умовах;
- продемонструвати здатність професійно спілкуватися та брати ініціативу на себе; вміти правильно оцінити психологічний стан дітей, молоді та дорослих, що перебувають у кризових станах за допомогою інструментів АРТ-терапії, здатність застосовувати теоретичні підходи та технології АРТ для надання соціальної допомоги та соціальної підтримки на індивідуальному рівні, у т.ч. і в рамках самопомоги, а також в рамках проведення групової АРТ-терапії.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу «АРТ-терапія та самодопомога в соціальній роботі» Мета, завдання, результати Політика курсу. Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	–
	Тема 1. Концептуальні засади АРТ-терапії у сфері соціальної роботи		Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «АРТ-терапія та самодопомога в соціальній роботі»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
2	Тема 2. Системний підхід у використанні АРТ-технологій в соціально-молодіжній роботі	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-10
	Практичне заняття за темою 2. Соціальна складова організації АРТ-терапевтичного простору в територіальній громаді	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
3	Тема 3. АРТ-терапія в соціальній роботі: засоби діагностики та психотерапевтичного впливу	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
	Практичне заняття за темою 3. Особливості АРТ-терапії при роботі з різними віковими та соціальними групами населення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
	Тема 3. АРТ-терапія в соціальній роботі: засоби діагностики та психотерапевтичного впливу	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
	Практичне заняття за темою 3. Ефективні методики АРТ-терапії при роботі з особами, що мають особливі потреби	Лекція	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
4	Тема 4. АРТ-терапевтичний простір в умовах війни та надзвичайних ситуацій	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
	Практичне заняття за темою 4. Музикотерапія, ізотерапія, спів та танці як універсальний засіб технології АРТ	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
5	Тема 5. Індивідуальні та групові форми АРТ-терапії в соціально-молодіжній роботі	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Силабус	0–10
	Практичне заняття за темою 5. Сучасний стан розвитку АРТ-терапії в Україні	Практичне заняття	ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	0–10

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	при своєчасному складанні	при не своєчасному складанні	
40	60	30	100

Практична робота полягає у письмовому або усному виконанні завдань із запропонованих викладачем тем.

Теоретична частина оцінюється за результатами оцінювання контрольної роботи, яка містить 4 запитання, кожне з яких оцінюється 10 балами.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. Підсумкова робота оцінюється в 40 балів. У разі використання технології дистанційної освіти допускається усне опитування за контрольними питання з використанням інструментів Office 365, Teams та Zoom,

Правильна відповідь кожного питання оцінюється 10 балами, а саме:

- 9-10 балів – відповідь правильна, точна;
- 7-8 балів – відповідь правильна, складає 80%;
- 5-6 балів – відповідь не повна, складає 50%;
- 4-2 бали – відповідь складає 20-40%;
- 1 бал – відповідь неправильна повністю;
- 0 балів – відповіді немає.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

5 з 7-ми практичних занять оцінюються (у вигляді тестів або письмових або усних відповідей) максимально 12 балів за кожне заняття, з яких:

- 12 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури
- 10 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;
- 8 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

5 балів – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, відповідь не повна, фрагментарно розкриває питання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

3 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів - відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»: http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

7.2. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.3. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до команди навчальної дисципліни у Microsoft Teams.

7.4. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.5. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.6. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.7. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за

окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.8. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бабій І.В. Теорія і практика арт-терапії: Навчально-методичний комплекс. Умань: Алмі, 2014. 75 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. Київ: Універсум, 2012. 536 с.
3. Ільченко І.С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів / І.С. Ільченко. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с

Нормативні документи

1. Європейська програма роботи, 2020–2025: Спільні дії для міцнішого здоров'я. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (із змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
3. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
4. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
5. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2017. 174 с. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
6. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/345924/WHO-EURO-2021-1919-41670-59496-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Соціальні послуги : закон України від 17. січ. 2019 р. № 2671- VIII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

Додаткові

1. Гайструк Н.А., Солейко О.В., Нестерович О.Л. Арт-терапія: від світового досвіду до вітчизняних пріоритетів. Мистецтво лікування. 2014. № 2 (108). – С.57-60.
2. Глобальні цілі сталого розвитку. URL: <http://www.un.org.ua/images/documents/3615/>
3. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями засобами мистецтва / За ред. проф. А.Й. Капської. К.: ДЦССМ, 2012. 96 с.
4. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями : Навчально-методичний посібник для соціальних працівників та соціальних педагогів / За ред. А.Й. Капської. К. : ДЦССМ, 2003. 168 с.
5. Тарасенко Т. М. (2017). Соціальний розвиток молоді у сфері вищої освіти: державно-управлінський аспект : монографія / Т. М. Тарасенко, А. М. Пугач. Дніпро : Пороги, 2017. 244 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Української Асоціації Арт-терапевтів. URL: <https://uaat.org.ua/obuchenie>